

dosarul nr. 3ra-587/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. V. Ciumac)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de către Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Ursu și Irina Bargaeva împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ și restituirea amenzii, și la

cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Bîrcă, Stanislav Budza și Ilan Șor împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la anularea parțială a actului administrativ,

împotriva deciziei din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor și a fost menținută hotărârea din 02 aprilie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La data de 03 mai 2017 Ivan Ursu și Irina Bargaeva au depus cerere de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la contestarea actului administrativ și restituirea amenzii.

În motivarea acțiunii reclamanții a indicat că, prin hotărârea Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017, Ivan Ursu și Irina Bargaeva, au fost sancționați cu amendă a câte 100 252 de lei, pentru pretinsele încălcări ale prevederilor Legii instituțiilor financiare.

Au menționat că actul contestat a fost emis contrar legii și contravine normelor imperative, lezează grav drepturile reclamanților, motiv, din care urmează fi anulat pe cale judiciară. Conform părții descriptive a hotărârii Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 2 februarie 2017 se menționează că, reclamanta Irina Bargaeva, exercitând funcția de contabil-șef al SA Banca de Economii, nu ar fi asigurat prezentarea corectă și veridică a rapoartelor prudentiale la BNM, organizarea și ținerea adecvată a evidenței contabile a băncii în conformitate cu cerințele Legii instituțiilor financiare, Legii

contabilității și ale actelor normative ale BNM, iar reclamantul Ursu Ivan ca membru Consiliului SA „Banca de Economii” nu ar fi exercitat în mod adecvat funcția de supraveghere a activității băncii în conformitate cu legislația și ar fi angajat banca în operațiuni riscante și dubioase.

Au susținut că motivele care au stat la baza adoptării hotărârii Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017, le consideră nefondate, iar însăși hotărârea de sancționare este ilegală atât în fond, cât și prin prisma faptului că a fost primită cu depășirea evidentă a termenului pentru tragere la răspundere. Or, potrivit art.75² alin.(4) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548 din 21 iulie 1995, aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei, dacă legea nu prevede altfel.

Au afirmat că la data de 27 noiembrie 2014 prin hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 248 s-a instituit regimul de administrare specială față de SA „Banca de Economii”, fiind numit în calitate de administrator special al SA „Banca de Economii” - angajatul Băncii Naționale a Moldovei, Ion Ropot. Iar, din 27 noiembrie 2014 administratorul special al SA „Banca de Economii”, angajatul Băncii Naționale a Moldovei, Ion Ropot a exercitat controlul nemijlocit al tuturor actelor interne ale Băncii de Economii, inclusiv celor aferente creditelor acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provoliom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com”, care figurează în hotărârea Comitetului Executiv Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 02 februarie 2017.

Au declarat că conform legislației în vigoare administratorul special este obligat să prezinte BNM raportul cu privire la situația băncii administrate timp de 60 zile din data inițierii regimului de administrare specială. Respectiv, conchide partea reclamantă că, pînă la sfârșitul lunii ianuarie 2015 administratorul special numit de către Banca Națională a Moldovei a fost obligat să depună raportul cu privire la analiza amplă a situației Băncii și astfel a raportat la BNM, inclusive și situația cu creditele eliberate/acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provoliom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com”. Astfel, administratorul special al SA „Banca de Economii”, Ion Ropot, a făcut parte din Departamentul BNM supraveghere bancară, în competența căruia este constatarea încălcărilor în activitatea băncilor comerciale, or, în cele din urmă încălcările indicate în hotărârea contestată au fost constatate în baza notei informative a Departamentul BNM supraveghere bancară, doar cu depășirea esențială a termenului de prescripție.

Au indicat că este incontestabil că, presupusele încălcări legate de acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provoliom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost constatate pînă la data de 30 ianuarie 2015. Având în vedere data reală a constatării evenimentelor legate de acordarea creditelor companiilor sus-indicate, termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere conform prevederilor potrivit art. 72 alin. 4 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei, a expirat.

La fel, au menționat că, cu referire la relațiile financiare între SA „Banca de Economii” și Gazprombank (Rusia) situația este încă mai evidentă, or, în afara faptului că, în cadrul

regimului de administrare specială aceste circumstanțe la fel ca și cele expuse mai sus trebuiau raportate de către administratorul special desemnat în termenele respective, chiar în hotărârea contestată nr.29 din 02 februarie 2017 se recunoaște că, datele veridice despre soldul Nostro în „Gazprombank” au fost reflectate în evidența contabilă a SA „Băncii de Economii” abia la data de 24 noiembrie 2014 și raportate la BNM la data de 25 noiembrie 2014. Faptul raportării datelor la data de 25 noiembrie 2014, fiind recunoscut de BNM înseamnă că circumstanțele date au fost constatate de BNM încă la 25 noiembrie 2014, înainte de instituirea regimului de administrare specială asupra SA „Banca de Economii” sau poate chiar au devenit una din cauzele instituirii regimului de administrare specială.

Prin urmare, au considerat că termenul de atragere la răspundere în acest capăt potrivit prevederilor art.75 alin.4 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei a expirat la data de 25 mai 2015. Respectiv, toate termenele de prescripție la întocmirea hotărârii de sancționare contestate au fost depășite în mod evident, iar încercarea atragerii la răspundere după mai mult de 2 ani de la data constatării prin manipularea datelor de constatare a încălcărilor este contrară prevederilor legale. În hotărârea contestată a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017 se invocă că reclamantul Ivan Ursu ca membrul Consiliului Băncii nu ar fi respectat limitele și cerințele legale prin acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” și ar fi fost depășită limita expunerilor „mari” de 15% din capitalul normativ total al Băncii, dar și creditele ar fi fost acordate în condițiile în care solicitanții de credit nu ar fi dat dovadă de credibilitate în ce privește rambursarea creditelor, iar creditele nu ar fi asigurate (garanțiile bancare respective ar fi fictive). În acest context, menționează că, nici un capăt de învinuiri aduse nu corespund realității, or, toate creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost acordate în conformitate cu legea și regulamente interne ale SA „Banca de Economii”.

Cu referire la dovada credibilității companiilor respective, au menționat că, fiecare dintre aceste companii anterior acordării creditelor discutate au mai beneficiat anterior de credite de la SA „Banca de Economii” pe care le-au rambursat în ordinea stabilită de contracte cu respectarea riguroasă a condițiilor obligațiilor asumate, formându-și istoria de creditare ireproșabilă și dând dovadă de credibilitate pentru acordarea unor noi credite.

Au invocat că, creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost asigurate pe deplin prin garanțiile bancare emise de băncile comerciale fil. Federația Rusă - ЗАО АКБ „Алеф-Банк”, ЗАО АКБ „Интерпомбанк”, АКБ „Держава” DAO, АО „МетроБанк”. În condiția în care au fost prezentate garanțiile bancare a fost asigurat în modul corespunzător riscul nerambursării creditelor și acoperirea acestora din contul mijloacelor de asigurare prezentate. Este indiscutabil faptul că, la soluționarea întrebării cu privire la acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” membrii Consiliului SA „Banca de Economii” au aprobat acordarea creditelor în condiția prezentării de către debitorii a garanțiilor bancare respective,

neavând competența de a verifica nemijlocit garanțiile bancare date (verificarea nefiind de competența membrilor Consiliului), dar și neavând careva temeieri de a pune sub îndoială acțiunile debitorilor. Astfel, învinuirile cu privire la fictivitatea presupusă a garanțiilor bancare, care asigurau creditele companiilor sus-numite, nu pot fi adresate membrilor Consiliului SA „Banca de Economii”, care au acționat cu bună-credință și cu respectarea legislației și regulamentelor bancare, iar răspunderea pentru garanțiile prezentate o poartă beneficiarii creditelor respective.

Au relatat că, argumentele Comitetului Executiv al BNM precum că la acordarea creditelor bancare în cauza au fost încălcate pct.4 și pct. 5 subpct. 2), pct. 7 ale Regulamentului cu privire la expunerile „mari” - sunt netemeinice. Or, pct. 4 și pct. 5 din Regulamentul cu privire la expunerile „mari” se referă la: expunerea netă; suma datoriilor nete; suma tuturor expunerilor “mari”; suma totală a expunerilor nete. Potrivit pct.2 subpct. 6) din Regulamentul cu privire la expunerile „mari”, expunerea “mare” constituie expunerea netă față de o persoană sau un grup de persoane acționând concertat, alcătuind zece la sută sau mai mult din capitalul normativ total al băncii. Conform pct.2 subpct. 5) lit. b) din Regulamentul cu privire la expunerile „mari” (în redacția în perioada acordării creditelor), expunerea netă față de o persoană sau un grup de persoane acționând concertat include expunerea totală minus suma expunerilor băncii, care sunt asigurate irevocabil, până la finele termenului de scadență de către persoane care nu sunt afiliate băncii. La fel conform pct. 5 subpct. 1) din Regulamentul cu privire la expunerile “mari”, suma datoriilor nete la credite se calculează ca diferența dintre suma creditelor acordate, datoriilor debitoare privind leasingul financiar, angajamentelor contractuale ale băncii de a acorda mijloace bănești (în conformitate cu punctul 2 subpunctul 3) literile a)-c) din prezentul regulament) și suma asigurărilor aferente acestora. Menționează că, creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provoliom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” nu cad sub incidența reglementărilor ce vizează expuneri nete, expuneri „mari” și datorii nete deoarece au fost asigurate cu garanțiile irevocabile prevăzute de pct. 2 subpct. 5) lit. b) din Regulamentul cu privire la expunerile „mari” (în redacția în perioada acordării creditelor).

De asemenea, nu este de acord nici cu poziția Comitetului Executiv al BNM, expusă în hotărîrea contestată, precum că Irina Bargeva ca contabil-șef nu ar fi asigurat prezentarea corectă veridică a rapoartelor prudențiale la BNM și ținerea adecvată a evidenței contabile cu referire la relațiile financiare între SA „Banca de Economii” și Gazprombank (Rusia). Băncile din RM sunt conectate la sistemul internațional interbancar SWIFT și funcționează conform standardelor, condițiilor și regulilor acestuia. SWIFT - Societatea pentru Telecomunicații Financiare Interbancare Mondiale - sistem internațional interbancar de transmitere a informației și efectuare a plăților. Sistemul SWIFT folosește anumite tipuri de mesaje. Tipul mesajului Format MT950 - este un extras final pentru ziua precedentă privind soldul inițial și final, precum și toate operațiile, efectuate la contul clientului corporativ (banca). Extrasul (MT950) pentru băncile RM și pentru întreaga comunitate europeană este un document de bază în băncile RM pentru reflectarea operațiunilor la conturile NOSTRO în conformitate cu Legea contabilității.

Au menționat că conform cerințelor actelor normative interne ale SA „Băncii de Economii” referitor la determinarea limitei plăților - documentele de plată prin sistemul SWIFT pînă la 100 000 USD urmau a fi avizate pe suport de hîrtie de contabilul șef, iar ce depășesc 100 000 USD - și de Președinte (vicepreședinte).

Au susținut că la acel moment, fluxul de documente în bancă constituia zilnic pînă la 100 plăți SWIFT - și se viza pe suport de hîrtie - respectiv, în dependență de suma limită - de contabilul-șef și conducerea băncii. Reieșind din cele menționate, este evident că, documentul din 10 septembrie 2014 în sumă de 100,00 miln. USD indicat în scrisoarea BNM urma a fi semnat pe suport de hîrtie din partea băncii de către conducătorul și contabilul șef întru respectarea cerințelor actelor normative interne referitoare la limita plăților. Însă, având în vedere faptul că, Banca corespondentă (GAZPROMBANK) nu a prezentat la SA „Banca de Economii” confirmare privind decontarea acestor mijloace bănești din contul corespondent NOSTRO al SA „Banca de Economii” și anume formatul MT950 al mesajelor SWIFT - SA „Banca de Economii” nu avea documentul de bază conform Legii contabilității, respectiv temei legal pentru efectuarea plății în bilanț privind decontarea surselor din contul corespondent NOSTRO al SA „Băncii de Economii”, care nu a fost confirmat de banca corespondentă (GAZPROMBANK).

Au afirmat că începând cu anul 2013 la SA „Banca de Economii” se afla sub supravegherea BNM, fiind controlate toate operațiunile Băncii. Zilnic pînă la ora 14:00 la BNM se prezenta bilanțul zilnic al Băncii cu descifrări și explicații pentru toate sumele ce depășesc 2 mln lei cu anexarea documentelor confirmative. Întrebările vizavi de operațiunile sus-indicate din partea revizorilor BNM nu au parvenit, la fel ca și vizavi de Rapoartele FINREP conform situației din 30 septembrie 2014 și 31 octombrie 2014. Mai mult, în perioada 30 septembrie 2014 – 31 octombrie 2014 la bancă a fost efectuat un audit interimar de către auditori internaționali, care nu au depistat încălcări în întocmirea rapoartelor FINREP, prin urmare lipsește ținerea neadecvată a evidenței contabile a SA „Băncii de Economii” de care este învinuită Irina Bargaeva.

Au susținut că nefiind de acord cu hotărârea Comitetului Executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 02 februarie 2017 Ivan Ursu și Irina Bargaeva la 09 martie 2017 au depus cererile prealabile la Banca Națională a Moldovei, cererea lui Ivan Ursu fiind respinsă prin hotărârea BNM nr.81 din 29 martie 2017, iar cererea Irinei Bargaeva fiind respinsă prin hotărârea BNM nr.82 din 29 martie 2017. Din aceste considerente întru evitarea executării silite a acestei hotărâri prin sechestrarea averii personale și altor măsuri silite în cadrul procedurii de executare, reclamantul Ivan Ursu a achitat amenda și a prezentat executorului judecătoresc Bezede V. ordinul de plată nr.59419407 din 06 aprilie 2017 privind achitarea sumei amenzii de 100 252 de lei, însă la aceeași dată a depus executorului judecătoresc Bezede V. declarația din 06 aprilie 2017 precum că, nu este de acord cu amenda aplicată, o contestă conform procedurii stabilite, astfel, achitarea amenzii nu se poate considera drept dovada recunoașterii legalității aplicării acesteia, iar la anularea hotărârii contestate reclamantul solicită dispunerea restituirii sumelor achitate.

Au solicitat reclamantii admiterea cererii de chemare în judecată, anularea hotărârii Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 02 februarie 2017 în partea ce ține de aplicarea amenzii față de Ivan Ursu și Irina Bargaeva în sumă a câte 100 252 de

lei, pentru pretinsele încălcări ale prevederilor Legii instituțiilor financiare, să fie dispusă restituirea din contul bugetului de stat reclamantului Ursu Ivan amenda achitată în sumă de 100 252 de lei.

La data de 07 iunie 2017 Viorel Bîrca, Ilan Șor și Stanislav Budza au depus cererea de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei, solicitând anularea Hotărârii BNM nr.29 din 02 februarie 2017.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că prin hotărârea Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017 reclamanții Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, au fost sancționați cu amendă a câte 100 252 de lei pentru pretinsele încălcări ale prevederilor Legii instituțiilor financiare.

Au menționat că nefiind de acord cu hotărârea dată, la data de 05 aprilie 2017 reclamanții au depus cererea prealabilă, solicitând anularea hotărârii Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017, invocând un șir argumente de fapt și de drept, însă prin hotărârea nr.114 din 04 mai 2017 a Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei a fost respinsă cererea prealabilă ca nefondată, motiv, din care reclamanții sunt nevoiți să înainteze prezenta acțiune, considerând că actul contestat a fost primit contrar legii și contravine normelor imperative și în același timp lezează grav drepturile reclamanților.

Au susținut că potrivit părții descriptive a hotărârii Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.28 din 02 februarie 2017, poziția fiind reiterată prin hotărârea nr.114 din 04 mai 2017, se menționează că, reclamanatul Viorel Bîrcă, exercitînd funcția de președintele-interimar al SA Banca de Economii, nu ar fi asigurat prezentarea corectă și veridică a rapoartelor prudențiale la BNM, organizarea și ținerea adecvată a evidenței contabile a băncii în conformitate cu cerințele Legii instituțiilor financiare, Legii contabilității și ale actelor normative ale BNM, iar reclamanții Stanislav Budza și Ilan Șor ca membrii Consiliului SA „Banca de Economii” nu ar fi exercitat în mod adecvat funcția de supraveghere a activității băncii în conformitate cu legislația și ar fi angajat banca în operațiuni riscante și dubioase.

Au afirmat că motivele invocate în hotărârea Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 01 februarie 2017, precum și în hotărârea nr.114 din 04 mai 2017, reclamanții le consideră absolut nefondate, iar însăși hotărârea de sancționare este ilegală atât în fond, cât și prin prisma faptului că a fost primită cu depășirea evidentă a termenului pentru tragere la răspundere.

Au evidențiat că, potrivit art.75² alin.4 al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548 din 21 iulie 1995, aplicarea sancțiunilor se prescrie în termen de 6 luni de la data constatării încălcării, dar nu mai mare de 3 ani de la data comiterii ei, dacă legea nu prevede altfel. În acest context, are importanță că, la data de 27 noiembrie 2014 prin hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.248 s-a instituit regimul de administrare specială fața de SA „Banca de Economii”, fiind numit în calitate de administrator special al SA „Banca de Economii” angajatul Băncii Naționale a Moldovei, Ion Ropot. Respectiv, din 27 noiembrie 2014 administratorul special al SA „Banca de Economii”, angajatul Băncii Naționale a Moldovei, Ion Ropot a exercitat controlul nemijlocit al tuturor actelor interne ale Băncii de Economii, inclusiv celor aferente creditelor acordate companiilor SRL „Biro

Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com”, (a căror eliberare a avut loc în 2014), care figurează în hotărârea Comitetului Executiv Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017.

Au relatat că conform legislației în vigoare administratorul special a fost obligat să prezinte BNM raportul cu privire la situația băncii administrate timp de 60 zile din data inițierii regimului de administrare specială și chiar în hotărârea Comitetului Executiv a Băncii Naționale a Moldovei din 04 mai 2017 s-a recunoscut că Ion Ropot, administratorul special numit de BNM, a prezentat la data de 27 ianuarie 2015 Raportul cu privire la situația financiară și la perspectivele SA „Banca de Economii”, în care a fost inclusă informația deplină privind creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com”.

Au afirmat că, administratorul special al SA „Banca de Economii”, Ion Ropot, la momentul raportării, a făcut parte din Departamentul BNM supraveghere bancară, în competența căruia este constatarea încălcărilor în activitatea băncilor comerciale.

Au relatat că presupusele încălcări legate de acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost constatate la data de 27 ianuarie 2015. Astfel, avînd în vedere data reală a constatării evenimentelor legate de acordarea creditelor companiilor sus-indicate, termenul de prescripție pentru tragerea la răspundere conform prevederilor potrivit art.752 alin. (4) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei a expirat la 25 iulie 2015.

Cu referire la relațiile financiare între SA „Banca de Economii” și Gazprombank (Rusia) reclamanții au susținut că situația este încă mai evidentă, deoarece în afara faptului că în cadrul regimului de administrare specială aceste circumstanțe la fel ca și cele expuse mai sus trebuiau raportate de către administratorul special desemnat în termenele respective, chiar în hotărârea contestată nr. 29 din 02 februarie 2017 se recunoaște că „datele veridice despre soldul Nostro în „Gazprombank” au fost reflectate în evidență contabilă a SA „Banca de Economii” abia la data de 24 noiembrie 2014 și raportate la BNM la data de 25 noiembrie 2014. Faptul raportării datelor la data de 25 noiembrie 2014 fiind recunoscut de BNM, înseamnă că, circumstanțele date au fost constatate de BNM încă la 25 noiembrie 2014, înainte de instituirea regimului de administrare specială asupra SA „Banca de Economii” sau poate chiar au devenit una din cauzele instituirii regimului de administrare specială.

Astfel, consider că termenul de atragere la răspundere în acest capăt conform prevederilor potrivit art.752 alin. (4) al Legii cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.548 din 21 iulie 1995 a expirat la data de 25 mai 2015. Respectiv, toate termenele de prescripție la întocmirea hotărârii de sancționare contestate au fost depășite în mod evident, iar încercarea atragerii la răspundere după mai mult de 2 ani de la data constatării prin manipularea datelor de constatare a încălcărilor este contrară prevederilor legale. În hotărârea contestată a Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 02 februarie 2017, menținută prin hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.114 din 04 mai 2017 se invocă că reclamanții Stanislav Budza și Ilan Șor ca membri ai Consiliului Băncii nu ar fi respectat limitele și cerințele legale prin acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”,

SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” ar fi fost depășită limita expunerilor „mari” de 15% din capitalul normativ total al Băncii, dar și creditele ar fi fost acordate în condițiile în care solicitantii de credit nu ar fi dat dovadă de credibilitate în ce privește rambursarea creditelor, iar creditele nu ar fi asigurate (garanțiile bancare respective ar fi fictive). În acest context, menționează că, nici un capăt de înviunire adus nu corespunde realității, or, toate creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost acordate în conformitate cu legea și regulamente interne ale SA „Banca de Economii”.

Cu referire la dovada credibilității a companiilor respective, reclamanții au invocat că, fiecare dintre aceste companii anterior acordării creditelor discutate, au mai beneficiat anterior de credite de la SA „Banca de Economii” și le rambursau în ordine stabilită de contracte cu respectarea riguroasă a condițiilor obligațiilor asumate, astfel și-au format istoria de creditare ireproșabilă și au dat dovada de credibilitate pentru acordarea unor noi credite. În altă ordine de idei, invocă că, creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” au fost asigurate pe deplin prin garanțiile bancare emise de băncile comerciale din Federația Rusă - ЗАО АКБ „Алеф-Банк”, ЗАО АКБ „Интерпомбанк”, АКБ „Держава” DAO, АО „МетроБанк”. În condiția în care au fost prezentate garanțiile bancare, a fost asigurat în modul corespunzător riscul nerambursării creditelor și acoperirea acestora din contul mijloacelor de asigurare prezentate. Este indiscutabil faptul că la soluționarea întrebării cu privire la acordarea creditelor companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” membrii Consiliului SA „Banca de Economii” au aprobat acordarea creditelor în condiția prezentării de către debitorii a garanțiilor bancare respective, neavând competența de a verifica nemijlocit garanțiile bancare date, verificarea nefiind de competența membrilor Consiliului, dar și neavând careva temeiuri de a pune sub îndoială acțiunile debitorilor.

Au considerat că învinuirile cu privire la fictivitatea presupusă a garanțiilor bancare, care asigurau creditele companiilor sus-numite, nu pot fi adresate membrilor Consiliului SA „Banca de Economii”, care au acționat cu bună-credință și cu respectarea legislației și regulamentelor bancare, iar răspunderea pentru garanțiile prezentate o poartă beneficiarii creditelor respective. Reieșind din cele expuse mai sus, consideră că, argumentele Comitetului Executiv al BNM precum că la acordarea creditelor bancare în cauza au fost încălcate pct. 4 și pct. 5 subpct. 2), pct. 7 ale Regulamentului cu privire la expunerile „mari” - sunt netemeinice. Deoarece, creditele acordate companiilor SRL „Biro Media”, SRL „Danmira”, SRL „Dasler Con”, SRL „Dracard”, SRL „Provolirom”, SRL „Caritas Group”, SRL „Voximar-Com” nu cad sub incidența reglementărilor ce vizează expuneri nete, expuneri „mari” și datorii nete deoarece au fost asigurate cu garanțiile irevocabile prevăzute de pct. 2 subpct. 5) lit. b) din Regulamentul cu privire la expunerile „mari” (în redacția în perioada acordării creditelor).

Au solicitat reclamanții admiterea cererii de chemare în judecată, anularea hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017 în partea

ce ține de aplicarea amenzii față de Viorel Vîrcă, Stanislav Budza și Ilan Șor în sumă câte 100 252 de lei pentru pretensele încălcări ale prevederilor Legii instituțiilor financiare.

Prin încheierea din 16 octombrie 2017 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, s-a conexas cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Viorel Bîrcă, Ilan Șor și Stanislav Budza împotriva Băncii Naționale a Moldovei privind anularea parțială a Hotărîrii BNM nr.29 din 02 februarie 2017 cu cauza de contencios administrativ nr.12-3-33437-12052017, la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Ursu și Irina Bargaeva împotriva Băncii Naționale a Moldovei privind anularea parțială a hotărîrii BNM nr.29 din 02 februarie 2017, pentru examinare în cadrul unei singure proceduri (f.d. 209, Vol.II).

Prin hotărârea din 02 aprilie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani acțiunea depusă de Ivan Ursu și Irina Bargaeva și acțiunea depusă de Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor a fost respinsă ca nefondată.

Prin decizia din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca , Stanislav Budza și Ilan Șor și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a remarcat că prima instanță a demarat corect raportul juridic dedus judecății, corect a stabilit și elucidat circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, a dat o apreciere completă, obiectivă a probelor prezentate, astfel fiind justă poziția primei instanțe cu privire la respingerea cerințelor înaintate de reclamantii Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrcă, Stanislav Budza și Ilan Șor împotriva Băncii Naționale a Moldovei cu privire la anularea hotărîrii BNM nr.29 din 02 februarie 2017 ca nefondate.

Instanța de apel a conchis că banca Națională a Moldovei corect a aplicat sancțiuni față de reclamantii Ilan Șor, care prin faptele sale - în calitate de președinte a Consiliului SA „Băncii de Economii” nu a exercitat în mod adecvat funcția de supraveghere a activității băncii în conformitate cu legislația și a angajat banca în operațiuni riscante, Irina Bargaeva, care prin faptele sale în calitate de contabil șef al SA „Băncii de Economii” nu a asigurat organizarea și ținerea adecvată a evidenței contabile a băncii în conformitate cu legislația, Ivan Ursu, Stanislav Budza și Viorel Bîrca care fiind membrii ai Consiliului SA „Băncii de Economii” nu au exercitat în mod adecvat funcția de supraveghere a activității băncii în conformitate cu legislația și a angajat banca în operațiuni riscante.

La fel, instanța de apel a reținut că în conformitate cu art. 75¹ alin.(1) ,(10), (11), art. 75² alin. (4) din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, încălcările consemnate în Hotărârea nr. 29 din 02 februarie 2017 au fost stabilite de Banca Națională ca rezultat al controlului din oficiu, iar data constatării acestor încălcări se consideră data informării reclamantilor despre aceasta.

Astfel, instanța de apel a constatat că curgerea termenului de prescripție de 6 luni pentru aplicarea sancțiunii a început de la data de 24 august 2016 pe Ilan Șor, la 07 septembrie 2016 pe Stanislav Budza, la 03 august 2016 pe Viorel Bîrcă, la data de 08 august 2017 pe Ivan Ursu și la 04 august 2017 pe Irina Bargaeva, și nu la datele indicate de reclamantii în cererile de chemare în judecată, or, raportul administratorului special nu este un act de constatare al Băncii Naționale a Moldovei precum invocă apelanții-reclamantii.

Urmare, instanța de apel a concluzionat că Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr.29 din 02 februarie 2017 a fost adoptată cu respectarea termenului de aplicare a sancțiunii stabilit de lege, respingând argumentele reclamanților cu privire la emiterea hotărârii după expirarea termenului de prescripție pentru aplicarea sancțiunilor.

Respingând argumentele apelanților precum că, hotărârea de sancționare a Băncii Naționale a fost adoptată cu depășirea termenului pentru tragerea la răspundere, instanța a concluzionat că, în temeiul art. 75¹ alin. (11) lit. b) din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei, data informării apelanților despre încălcări, se consideră data constatării încălcărilor. Astfel, curgerea termenului de prescripție de 6 luni pentru aplicarea sancțiunilor a început de la data informării apelanților despre încălcările constatate și nu de la data prezentării la BNM a rapoartelor și altei informații de către administratorul special al SA „Banca de Economii”, Hotărârea BNM nr.29 din 02 februarie 2017, prin care au fost aplicate sancțiuni apelanților a fost emisă în limita termenului de prescripție de 6 luni, prevăzut de lege.

Respingând argumentele apelanților precum că încălcările respective au fost constatate în Raportul administratorului special al SA „Banca de Economii” prezentat BNM, instanța de apel a reținut că, administratorul special al unei bănci are sarcina de a analiza și evalua situația financiară a băncii și perspectivele de redresare a acesteia, cu întocmirea și prezentarea ulterioară a unui raport în acest sens la BNM, ci nu de a efectua controale, pe teren sau din oficiu, în vederea constatării încălcărilor în activitatea băncii, acest drept ținând de competența BNM. Această situație este logică și firească, deoarece în cazul unei bănci cu o situație financiară precară, BNM este interesată în primul rând de prezentarea informației obiective despre situația financiară și perspectivele de redresare a băncii în cauză.

Totodată, instanța de apel a mai reținut că Raportul administratorului special cu privire la situația financiară a SA „Banca de Economii” din 27 ianuarie 2015, nu constituie în sine un act privind rezultatele controlului, respectiv, act de constatare a încălcărilor în sensul art. 75¹ din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei. Acest raport nu se prezintă băncii vizate pentru a prezenta obiecții și explicații pe marginea acestuia, dar este destinat și se prezintă doar BNM.

De asemenea, respingând argumentul apelanților precum că hotărârea contestată contrar prevederilor art. 38 alin. (5²) din Legea instituțiilor financiare a fost semnată de Comitetul executiv și nu de guvernatorul BNM, instanța de apel a remarcat că conform art. 22 alin. (1) al Legii cu privire la banca Națională a Moldovei, Comitetul executiv este organ de conducere al BNM și are dreptul de a aplica sancțiuni și măsuri și faptul lipsei guvernatorului BNM la data adoptării Hotărârii nr. 29 din 02 februarie 2017, ședința Comitetului executiv din 02 februarie 2017 a fost prezidată de către vicepreședintele Comitetului executiv, hotărârea la fel fiind semnată de acesta.

La data de 13 martie 2019, în termenul prevăzut de lege, Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru, au depus recurs împotriva deciziei din 29 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii.

În susținerea recursului au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le neîntemeiate prin faptul că instanțele ierarhic inferioare nu au constatat și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, au aplicat eronat normele de drept material interpretând în mod eronat legea și anume Hotărârea Băncii Naționale a Moldovei nr. 29 din 02 februarie 2017 a fost emisă cu încălcarea competenței, deoarece sancțiunile față de recurenți urmau a fi aplicate de către guvernatorul BNM, fiind un act unipersonal, nu de către Comitetul executiv - un organ colegial, fapt ce atrage nulitatea actului administrativ contestat.

Prin referința depusă la data de 14 mai 2019 Banca Națională a Moldovei a solicitat respingerea recursului depus de Ivan Ursu, Irina Bargueva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor ca inadmisibil.

Examinând admisibilitatea recursului, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiu aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Prin urmare, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului în conformitate cu prevederile art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, adică conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;

- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul depus de Ivan Ursu, Irina Bargeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele invocate în recurs nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Totodată, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să

ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul depus de Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și art. 270 Cod de procedură civilă, completul specializat în cauze de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Ivan Ursu, Irina Bargaeva, Viorel Bîrca, Stanislav Budza și Ilan Șor, reprezentați de avocatul Vadim Banaru, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu